Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 21 | Gorica - 27. maja 1954 - Trst | Izhaja vsak četrtek

Klerikalizem in še kaj

Na ustanovnem občnem zboru SFS v Gorici dne 2. maja je tajnik DFS Viljem Nanut v svojem referatu povedal tudi naslednje: »Borba za socialistične družbene odnose ne pomeni borbe proti veri, kot skuša to vedno znova dokazati slovenska begunska reakcija v Italiji. (To je »Kat. glas«, op. ured.). Truditi se moramo, da spoznajo predvsem tisti, ki še živijo pod vplivom take propagande, da socialistična misel ne zatira verskih čustev, temveč le preprečuje izkoriščanje verskih čustev v politično reakcionarne namene, kakor to delajo Vatikan in klerikalci na splošno. Borimo se torej proti temu izkoriščanju, to je proti pojavom klerikalizma, *ki skuša z vnašanjem zmede v teh vprašanjih ustvariti pri naših ljudeh vtis, da gre za obrambo vere, ne pa za zlorabo vere.«*

Tem programatičnim besedam Viljema Nanuta, ki kažejo smernice bodočemu odnosu SFS do vere in Cerkve, odgovarjajo navodila, ki jih je dal pretekli teden Edvard Kardelj na III. kongresu Zveze komunistov Slovenije v Ljubljani. Njegova izvajanja so naslednja:

»Zdi se mi zelo važno,« je rekel Kardelj, »da naši aktivisti ne zamešajo dveh vprašanj, kadar govore o vprašanju religioznih pojavov. Eno je reakcionarna protisocialistična aktivnost reakcionarnega klera, druga stvar pa so verska prepričanja naših delovnih ljudi. Bilo bi ne samo politično škodljivo, ampak tudi popolnoma nepravilno, če bi se komunisti postavili na stališče, da je religiozno prepričanje nekega človeka samo po sebi prepreka, da bi tak človek pošteno in zavedno delal ter enakopravno sodeloval in ustvarjal v sistemu socialističnega upravljanja, v socialistični izgradnji. Jasna stvar: komunisti-marksisti ne morejo biti religiozni in prav je, da naše vrste Zveze komunistov v tem oziru ohranimo čiste. Prav je, da je tudi kriterij dovolj oster, da ne bi prišli v vrste komunistov ljudje z raznimi religioznimi prepričanji... Bistvo dela komunistov na tem področju bi moralo biti po mojem mnenju v tem, da najdejo pot do poštenih delovnih ljudi — vernikov in da jih kljub temu, da so religiozni, vključijo v sistem socialističnega upravljanja.

»Zdi se mi,« nadaljuje Edvard Kardelj, »da je to edini način, da nekako depolitiziramo cerkev, da deklerikaliziramo verska prepričanja, da spremenimo religijo v zasebno stvar posameznika, ki nima nobene zveze z njegovo socialistično usmerjenostjo in socialistično aktivnostjo... Naša naloga na verskem področju ni v tem, da osvobodimo ljudi preko noči religioznih predsodkov. Osnovno je, da izoliramo od vernikov — poštenih delovnih ljudi — reakcionarne, protisocialistične elemente.« (Pri tem misli Kardelj na škofe in njim zveste duhovnike, op. ured.).

To sta dve izjavi. Kardeljeva je gotovo važnejša kot Nanutova, ker je Edvard Kardelj usmerjevalec celotne idejne politike jugoslovanskega komunizma in torej tudi titovcev v Italiji. Vendar ne gre prezirati tudi idejnih pozicij SFS, ker ima z njo naša katoliška skupnost v Italiji bolj neposredne stike nego z Zvezo komunistov v Sloveniji. Zato je prav, da vemo, kaj hočejo in kakšna je njihova taktika, kakšen način njih boja zoper nas. Če zgornji izjavi razčlenimo, vidimo, da sta obe v bistvu enaki. To je naravno, saj Nanut in z njim Fronta dobivajo smernice iz Ljubljane. Povesta pa nam:

1. Končni cilj jugoslovanskega socializma (komunizma) ostane isti v Jugoslaviji in pri nas: zgraditev brezrazredne socialistične družbe na osnovah marksizma.

2. Pri tem se mora socializem-komunizem dosledno boriti zoper katere koli verske predsodke, zlasti še zoper vsak vpliv Cerkve na vernike, kar je klerikalizem ali zloraba verskih čustev. Zato je treba vernike izolirati od cerkvenega vodstva, papeža in škofov.

3. Kar se tiče verskih čustev samih, pa je treba imeti potrpljenje z ljudmi ter jim še nekoliko časa pustiti, da lahko opravljajo verske obrede, na katere so preveč navezani. Čas in vzgoja bosta že storila svoje, da bodo nove generacije brez vere.

4. Vključiti je treba tudi verne ljudi v izgradnjo nove socialistične družbe. To se pravi, treba je odpreti vrata raznih pomožnih in množičnih organizacij tudi ljudem, ki niso še zgrajeni komunisti, dočim morajo ostati vrste Zveze komunistov, to je partije, tesno zaprte za vsakogar, ki se ni še rešil »verskih predsodkov«. Partijcem pripadajo vse vodilne vloge v organizacijah in v vsem javnem življenju.

5. Komunisti potrebujejo torej sopotnikov in koristnih budal, s pomočjo katerih so njega dni zgradili Osvobodilno fronto, da bodo še naprej gradili brezbožno socialistično družbo.

6. To se ne godi samo v Jugoslaviji, temveč prav tako tudi na Tržaškem in v Italiji. Tudi tu iščejo sopotnikov, ki bi jim ali v SFS ali izven nje pomagali. »Verski predsodki« in preteklost takih ljudi jim niso v napotje, da so le voljni se vključiti k delu za dosego ciljev Zveze komunistov. Pripravljeni so sprejeti vsakogar in sodelovati z vsakomer, naj bo to bivši klerikalni politik ali četnik in domobranec ali celo duhovnik. In vsakemu takemu so tudi pripravljeni dejansko pomagati z denarnimi podporami.

7. Najhujši sovražnik pa je in ostane slovenski klerikalizem ali organizirana slovenska katoliška skupnost, ki vztraja na stališču, da s komunisti ni mogoče paktirati in sodelovati v skupnih organizacijah, ker pač ni mogoče sodelovati z onimi, katerih končni cilj je in ostane uničenje vere.

Iz navedenih izjav Edvarda Kardelja in V. Nanuta nam postane marsikaj jasno v Sloveniji in tudi pri nas: sodelovanje CMD s partijo, številni »verni katoličani« v vrstah DFS, prizadevanja nekaterih bivših »klerikalnih politikov« za blagohoten molk do tega, kar se godi v Jugoslaviji, novi časopis, ki se nam obeta v Trstu kot »neodvisno glasilo« v opoziciji zoper »Kat. glas« in »Demokracijo«, in še marsikaj drugega.

Nanut in Kardelj sta nas opozorila. Zato bodimo budni!

Trst in Balkanska zveza

Vse kaže, da nima ameriški časnikar Sir Sulzberger s svojimi intervjuji posebne sreče. Pred kakimi štirinajstimi dnevi je prinesel »New York Times« dva njegova intervjuja, ki sta razburila italijanske politične kroge ter vzbudila mnogo polemike.

V prvem intervjuju, ki ga je imel Sulzberger z maršalom Titom, je ta razkril zadnje jugoslovanske zahteve za rešitev tržaškega vprašanja. Po teh predlogih, ki pa bi morali ostati začasno še tajni, bi bila Jugoslavija pripravljena prepustiti Italiji Trst in z malimi spremembami celotno cono A. V zameno za njeno velikodušnost pa bi ji zapadni zavezniki, v prvi vrsti Združene države, zgradili v Kopru ali tam nekje novo pristanišče in še lepo, moderno avtomobilsko cesto ali železnico povrhu. Cona B bi ostala seveda v jugoslovanskih rokah. Podobna razkritja je zagrešil baje tudi jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič.

Ta novi načrt ali predlog, ki so ga baje skovali zapadni in jugoslovanski diplomati, ni italijanskim krogom prav nič po godu. Predvsem bi ta načrt ne bil za Italijo nič boljši od lanske oktobrske zavezniške odločitve, po kateri bi morala cona A s Trstom vred pripadati Italiji, medtem ko bi Jugoslavija ohranila cono B. Poleg tega bi zgraditev jugoslovanskega pristanišča v neposredni bližini Trsta občutno ogrožala gospodarske interese Trsta. Razumljivo je torej, da ni ta novi načrt italijanskih krogov, ki svojih zahtev po celotnem tržaškem ozemlju še niso opustili, prav nič zadovoljil. In to je bil glavni vzrok, da je italijanski tisk zagnal zaradi tega tako velik hrup ter se zgražal nad indiskretnostjo Popoviča in Tita in še Sulzbergerja povrhu.

Mi ne vidimo v teh razkritjih jugoslovanskih državnikov nobene posebne diplomatske netaktnosti, ampak smo Popoviču in Titu celo hvaležni, da sta nam razkrila, kako barantata za tržaško ozemlje in kako sta pripravljena za gospodarske koristi, torej za skledo leče, izročiti tržaške Slovence tuji državi. Mi smo namreč še vedno trdno prepričani, da je ostvaritev Svobodnega tržaškega ozemlja, bodisi na podlagi mirovne pogodbe bodisi na podlagi kake evropeizacije, najboljša in narodnim in gospodarskim koristim obeh narodov najbolj ustrezajoča rešitev tržaškega vprašanja.

Drugi dogodek, ki je italijanske nacionalistične kroge prav tako razburil, je izjava, ki jo je dal grški ministrski predsednik maršal Papagos že prej imenovanemu Sulzbergerju. Iz te izjave je baje razvidno, da bi grška vlada sklenila rada kolikor mogoče kmalu vojaško zvezo z Jugoslavijo in Turčijo. Papagos je baje tudi omenil, da bi Italija te zveze ne mogla preprečiti, ker ni za sklenitev take pogodbe potrebno dovoljenje Atlantske zveze, ampak da bi zadostovalo obvestiti o tem Atlantsko zvezo, kot so to storile Združene države in Turčija, ki so sklenile podobno pogodbo s Španijo oziroma s Pakistanom. Papagos je baje izrazil tudi upanje, da se Združene države zavedajo, da sklenitve Balkanske zveze ni mogoče odlagati v neskončnost samo zaradi tega, da bi prišla Italija tem laže do Trsta.

Italijanska vlada ni na te Papagosove izjave takoj reagirala, tako da so ji celo nekateri, sicer naklonjeni dnevniki očitali preveliko rezerviranost. Končno se je tudi ona zganila ter zahtevala od grške vlade tozadevnih pojasnil. Ta pojasnila je sicer dobila, toda ne taka, kot si jih je želela. Grška vlada je namreč odgovorila, da se ni postavila in da se glede tržaškega vprašanja ne misli postaviti ne na eno ne na drugo stran, pač pa da si s stališča občnega blagra želi, da bi prišlo kmalu do rešitve tržaškega vprašanja. Poleg tega pripominja grški odgovor, da poročilo, ki ga je prinesel »New York Times« ne podaja popolnega smisla Papagosovih besed in da ne odgovarja prijateljski politiki grškega naroda napram Italiji. Zanimivo pa je, da grški odgovor ne omenja italijanskega stališča glede pravice članic Atlantske zveze o sklepanju pogodb z državami, ki niso članice Atlantske zveze.

Italijanski ministrski svet je vzel grško izjavo na znanje ter poudaril še enkrat, da spada proučitev tega vprašanja pred kompetentne oblasti Atlantske zveze in da vztraja Italija slej ko prej na stališču, da je sklenitev Balkanske zveze tesno povezana z rešitvijo tržaškega vprašanja.

Mi nismo nobeni prijatelji Tita, ne njegovega komunističnega režima, vendar nas sklepanje rimske vlade ne more prepričati. Italijanski tisk navaja sicer nekaj členov Atlantskega pakta, na podlagi katerih bi po njegovem mnenju članice Atlantske zveze ne smele sklepati pogodb z državami, ki niso članice atlantske organizacije. Kdor pa te člene natanko prouči, zapazi, da ni v nobenem teh členov govora o kaki taki prepovedi. Edino osmi člen govori, da nobena članica Atlantske zveze ne sme prevzeti mednarodnih obveznosti, ki bi bile v nasprotju z atlantsko pogodbo. O Balkanski zvezi pa ne more nihče resno trditi, da je v nasprotju z Atlantsko zvezo.

Vsak mora priznati, da jo celo izpopolnjuje, kakor jo izpopolnjujeta pogodbi, ki so ju sklenile Združene države s Španijo in Turčija s Pakistanom. Poleg tega bi bila Balkanska zveza sami Italiji v prid, saj je znano, da je ravno balkansko bojišče napram morebitnemu sovjetskemu napadu najslabše zavarovano. Poleg tega ne grozi Italiji ne od strani Jugoslavije ne od strani Balkanske zveze nobena resna nevarnost. Jugoslavija ima okoli sebe preveč sovražnikov, da bi se spustila v kak pustolovski boj z močnejšo Italijo, pri tem pa pustila svoj hrbet popolnoma nezavarovan. Edini resen sovražnik Italije je Sovjetska zveza s svojimi satelitskimi državami, in isti sovražnik je tudi sovražnik Jugoslavije, Grčije in Turčije. Čemu ovirajo torej italijanski državniki sklenitev balkanske zveze? Čemu si hočejo na ta način odtujiti še Grčijo in Turčijo? Mi ne vidimo v resnici nobenega razloga za tako postopanje. Kar se pa tržaškega vprašanja tiče, smo prepričani, da bi prišlo do njegove rešitve veliko prej, ako bi zavladali med Italijo in Jugoslavijo bolj prijateljski odnosi.

Brezplodne ženevske razprave

Znano je, da sta stališči komunistov in zapadnih narodov glede Indokitajske in tudi Koreje zelo narazen. Tako stojijo zapadni zavezniki na stališču, da je treba najprej skleniti premirje in šele potem razpravljati o politični ureditvi Indokine. Poleg tega hočejo ločiti vprašanje Vietnama od vprašanja Laosa in Kambodže. Vietminhovci in njihovi komunistični prijatelji pa zahtevajo takojšnjo razpravo o politični ureditvi Indokine in da se to vprašanje ne sme ločiti od razprav o premirju. Vietminh vztraja tudi na tem, da mora biti vprašanje Laosa in Kambodže povezano z vprašanjem Vietnama, čemur se pa Francija, Laos in Kambodža odločno upirajo, češ da ni v teh dveh državah nobenega vietminhovskega gibanja ter da sta tako zvani vietminhovski vladi Laosa in Kambodže le izrodek komunistične domišljije. Tako približno je bilo stališče obeh nasprotnikov ob začetku preteklega tedna.

Prva razprava je potekla precej mirno, tako da so mnogi gojili upanje, da bodo te razprave v ožjem krogu dovedle do najlepših uspehov. Prvi dan so razpravljali namreč o izpraznitvi težko ranjenih ujetnikov iz Dien Bien Fuja. Sporazumeli so se, da bodo izpraznili ne samo francoske, ampak tudi vietnamske ranjence, ki jih komunisti prvotno niso hoteli izprazniti. Sporazumeli so se tudi, da bodo istočasno razpravljali o francoskem in komunističnem načrtu ter da bodo dali prednost vojaškim vprašanjem.

Toda že v torek so se razmere nenadoma poslabšale, tako da je Molotov predlagal, naj bi odložili razpravo o Indokini na poznejši čas ter se pogovorili rajši o Koreji. Temu predlogu pa so se zapadni zavezniki uprli, češ da bi taka odložitev napravila na javno mnenje vtis, da so se pogajanja o Indokini popolnoma ponesrečila. Do prvih nesoglasij pri tej seji je prišlo pri razpravi o Laosu in Kambodži. Bidault je namreč vztrajal pri tem, da je treba o teh dveh deželah posebej razpravljati, kajti civilna vojna, je dejal, razsaja samo v Vietnamu in ne v teh dveh deželah, ki sta le žrtvi komunističnega napada. Komunisti pa so odgovorili, da se bije boj za »svobodo« tudi v Laosu in Kambodži in da vodita ta boj »osvobodilni vladi« obeh dežel. Toda zapadni zavezniki so jim takoj odgovorili ter označili ti dve vladi za vladi na papirju. Obenem so poudarili, da nočejo imeti s tema vladama nobenega stika.

Še isti dan je vietminški zastopnik obtožil Francoze, da so kršili sporazum o izpraznitvi ranjencev iz Dien Bien Fuja s tem, da so prejšnji dan bombardirali deželno cesto št. 41 v Tonkinu, po kateri so spravljali komunisti ranjence iz Dien Bien Fuja. Toda kmalu nato je francoski glasnik sporočil, da so komunisti izrabljali to nevtralizirano cesto za prevoz svojih čet na hanojsko bojišče in da je zaradi tega francosko poveljstvo preklicalo ta sporazum in sicer že en dan pred bombardiranjem te ceste.

Tudi tretja ožja seja ni prinesla nobenega zbližanja med stališči obeh strank. Vietminhov zastopnik Dong je imel na tem zasedanju dve uri trajajoč propagandističen govor, v katerem je med drugim dejal, da je treba smatrati komunistični načrt o ureditvi Indokitajske za edino veljavnega.

V četrtek ni bilo zasedanja. V petek so že bili dosegli sporazum, da bodo ta ponedeljek začeli razpravljati o vojaškem vprašanju in o premirju. Do novega nesoglasja in prepira je prišlo, ko je komunistični zastopnik zahteval, da je treba tudi pri vojaškem vprašanju povezati Laos in Kambodžo z Vietnamom. In tako se je tudi ta seja, ki je bila zadnja v preteklem tednu, končala brez vsakega uspeha. Kako pa se razprave v tem tednu razvijajo, bomo prihodnjič poročali.

Pri Mariji Tolažnici na Štajerskem

Angleški »The Catholic Herald« prinaša letos v Marijinem letu v vsaki številki po en opis znanih evropskih Marijinih božjih poti. Pred kratkim je prišla na vrsto tudi nam Slovencem dobro znana romarska cerkev pri »Mariji Tolažnici« na Štajerskem. Po tem članku povzemamo:

Poldrugo uro od štajerskega Gradca, ki so mu naši predniki dali pridevek »Nemški Gradec«, gleda z griča bela cerkev. Nad cerkvijo se vzdigujeta dva zvonika z rdečima strehama. Mogočna kupola še veča lepoto božjepotne cerkve. Tukaj smo pri »Mariji Tolažnici«, eni najbolj priljubljenih srednjeevropskih romarskih središč. »Marija Trost« pravijo Nemci tej svoji božji poti, ki je nastala pravzaprav že pred davnimi stoletji. Že za časa križarskih vojn in to prav na početku teh velikih podjetij, ki so hotela osvoboditi svete dežele, je slovela cerkev pri Mariji Tolažnici pri Gradcu. Oni, ki so se srečno povrnili z velikih vojnih pohodov, so se na povratku zahvaljevali pred Njeno podobo, ker jih je varovala na dolgi in nevarni poti. Darovali so cerkvi mnoge dragocene spominke, ki so jih prinesli iz svete dežele.

Skozi stoletja pa je prestala ta božja pot marsikatero bridkost. Najhujša jo je zadela leta 1480, ko so cerkev napadli Turki, jo oplenili in potem zažgali. Ni ostalo drugega kakor golo zidovje. Veliko let je sameval grič s podrtijo nekdanjega svetišča. Romarjev ni bilo več; ako pa je kdo prišel, se je vrnil še bolj žalosten domov. Tedaj celo Marijine podobe ni bilo, odnesli so jo Turki neznanokam.

Po dolgih letih pa je vstala cerkev Marije Tolažnice iz razvalin. Graški škof Wilferstorf je nekoč videl v celici svojega brata redovnika leseno podobo Matere božje. Podoba mu je bila tako všeč, da je prosil brata, naj jo podari njemu. Brat mu jo je z veseljem dal. Grof Wilferstorf je sklenil, da bo na zapuščenem griču sezidal novo cerkev in postavil v veliki oltar leseno podobo, ki mu je tako ugajala. To je bilo okrog leta 1700. Legenda pripoveduje, da je po tem njegovem velikem sklepu, njegova bolna hči na priprošnjo svete Device ozdravela. Žal, je Wilferstorf umrl, preden je bila cerkev dozidana. Nekaj let po njegovi smrti je bilo dovršeno novo veliko svetišče, ki ga je bogato podprl tudi tedanji cesar Karel VI. Sedaj so prevzeli božjepotno svetišče v oskrbo redovniki sv. Pavla puščavnika, imenovani pavlinci, ki še danes skrbe zanjo.

Nam Slovencem je ta božja pot dobro znana. V prejšnjih stoletjih so se k njej zatekale po tolažbo množice štajerskih in koroških Slovencev in prinašale podobo »Marije Tolažnice pri Nemškem Gradcu« v marsikatero hišo, kjer je ostala morda še do danes. Poleg Marijinega Celja je bila prav ta božja pot najvažnejše zbirališče naših prednikov za Marijine praznike preko najožje domovine.

Šesta povelik. nedelja

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar pride Tolažnik, ki vam ga bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, ki izhaja iz Očeta, bo on pričeval, ker ste od začetka pri meni. To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da Bogu služi. In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene. A to sem vam rekel, da se boste, ko pride ura za to, spominjali, da sem vam jaz povedal.« (Jan 15, 26-27; 16, 1-4).

*

VEDNO MODERNA ZMOTA

Človek se loči od živali po pameti. Žival živi po nagonih. Tudi človek jih ima; nagoni pri človeku sami po sebi niso slabi, nasprotno so koristni, a so slepi. Voditi jih mora pamet.

Ker ima človek pamet, ima tudi vest: Nagon ga sili kdaj preko mere. Tu se oglasi vest: to smeš, tega ne smeš.

Tako ima človek smisel za pravico. Ve, da z nasiljem ne pride daleč. Krivica je slaba gospodarica.

Pri živalih ni tako. Žival se pogosto zateče k nasilju, k ropu, k moriji, nekatere živali stalno žive od nasilja. To so zveri.

Če človek ne rabi pameti, če ne posluša vesti, ki je naravna božja postava v duši, zavlada v njem nagon. Preda se nasilju, postane zver!

Tak je bil Herod. Bal se je za prestol. Kot zver je planil po betlehemskih otročičih. Hotel je pa umoriti novega kralja — Jezusa. Zmotil se je Herod, nasilje mu ni prineslo zaželenega uspeha. Jezus se je umaknil in se po njegovi smrti vrnil.

Zveri so bili rimski poganski oblastniki. Za svoj prestol, za svoj položaj so se bali. Tri sto let so davili kristjane. Uničiti so hoteli z nasiljem Kristusovo vero. Zmotili so se. Cesarstvo je propadlo, Cerkev pa je vstala iz katakomb in se širila, živela.

Vse čase vidimo v zgodovini, pa do današnjih časov, zdaj tu, zdaj tam, državnike in oblastnike, ki z nasiljem hočejo uničiti Cerkev božjo. Henrik VIII., Friderik II., Napoleon so znani preganjalci... Zmotili so se. Strohneli so v grobu. Cerkev živi.

Dandanes so komunistični diktatorji, ki se z vso slepoto predajajo nagonom. Sredstvo, ki se je v zgodovini zdelo vedno moderno za uničenje Cerkve, se tudi njim zdi moderno. Niso se nič naučili iz zgodovine. Menijo, da je nasilje najbolj uspešno.

To je pa tragika njih neuspeha. Ta vedno moderna zmota je brezuspešna, zakaj: »Gospod kraljuje nad vsemi narodi in sedi na svojem prestolu« (Ps 46, 9). »Njemu se bo uklanjalo vsako koleno« (Iz 4, 23).

Shod Marijinih družb na Repentabru

Za rast Marijinih družb je nadvse koristno, da se dekleta med sabo srečajo, se spoznajo, se skupno navdušujejo za skupne ideale, si izmenjajo svoje misli in dognanja itd. Zato je na sestanku voditeljev Marijinih družb v Trstu meseca januarja letos dozorel sklep, da se v mesecu maju priredi prvi skupen kongres Marijinih družb tržaške in goriške škofije na Repentabru. V ta namen je bil izbran Repentabor, ker je tam za taka slavja najbolj primeren prostor in ker je tam tudi Marijina božjepotna cerkev. Tako smo torej prišli do nedeljskega shoda tržaških in goriških Marijinih družb na Repentabru.

S skrbjo smo se še v nedeljo zjutraj ogledovali po nebu, saj je kar naprej deževalo. Toda proti deseti uri se je začelo vedriti. Vstajalo je upanje, da se bo vreme prevedrilo. In res, kot na poseben ukaz božji se je nebo zjasnilo ter je prisijalo sonce, ki je v letošnjem majniku tako redek gost. Zato so se v popoldanskih urah s še večjim veseljem začele zgrinjati proti repentaborskemu griču vrste družbenic z vseh strani Tržaške. Prišla so dekleta iz Mačkovelj in Rojana, one iz osrednje Mar. družbe v ulici Risorta ter od Sv. Ivana, dalje družbenice z Opčin ter končno so s koriero dospele še članice Mar. družbe iz Gorice. Ob 4h je bil grič repentaborske M. B. ves živ deklet, ki so napolnila svetišče Marijino do zadnjega kota. Bilo jih je gotovo čez 350. Tu je bil najprej cerkveni del shoda: Pozdravna beseda tržaškega voditelja č. g. dekana openskega N. Silvanija ter nato govor č. g. M. Mazora iz Gorice. Ta je s svojo prepričevalno besedo govoril o Mariji brezmadežni, ki jo v tem njenem jubilejnem letu na poseben način častimo. Nakar je sledil blagoslov s petimi litanijami M. B., ki jih je vodil bivši črniški dekan in voditelj Mar. družb msgr. A. Novak iz Gorice, ki je to pot prvič nastopil v javnosti po svoji večmesečni bolezni. Kar premogočno so odmevale litanije iz tolikih grl Marijinih hčera v božjepotni cerkvi na Repentabru.

Po tem cerkvenem delu je sledil drugi del kongresa izven cerkve, na prostem. V tem oziru je Repentabor morda res najprimernejši kraj v vsej deželi: takoj zunaj pred cerkvijo in krog nje je prostora več kot dovolj tudi za največje naše zborovanje. Ko so naši pradedje gradili repentaborsko trdnjavico v obrambo zoper Turke, gotovo niso slutili, da bo kdaj med njenim zidovjem tako odlično mesto za slovenske verske in kulturne prireditve.

Tu torej ob Marijinem svetišču, v soncu, ki je šlo proti zatonu, se je vršil izvencerkveni del programa. Tega so v celoti izvajala dekleta sama. Zborovanje je vodila članica Mar. družbe iz ul. Risorta, Vončina Marija, nastopile pa so zastopnice iz skoro vseh navzočih Mar. družb. Najprej je spregovorila zastopnica goriške dekliške Mar. družbe Zora Piščanc. V izklesanem in temeljito pripravljenem govoru je izvodil sv. očeta Pija XII. prikazala aktualnost Mar. družb za sedanji čas. »Saj so Mar. družbe katoliška akcija pod vodstvom in okriljem Device Marije.« (Pij XII.). Za tem je pevski zbor iste družbe izvajal tri Marijine pesmi pod vodstvom svoje organistinje Lojzke Bratuževe.

Za Goričankami je prišla vrsta na Tržačanke. Med temi je najprej govorila Tončka Curk iz družbe v ul. Risorta. Z velikim ognjem in navdušenjem je govorila o apostolatu Mar. družbe. Njena beseda je prihajala iz srca in je gotovo našla pot do src vseh navzočih družbenk. Za govorjeno besedo smo slišali zopet pesem. Mladi zbor mačkovljanske Mar. družbe je nastopil s tremi pesmimi pod vodstvom svoje mlade in energične pevovodkinje. Ubrano je donelo njih petje v večernem soncu ter neslo melodijo Marijine pesmi čez kraške gmajne v pričevanje, da Marijini ideali niso še zamrli v dušah slovenskih deklet. Končno so zastopnice iz rojanske družbe v zborni deklamaciji izpovedale svojo vdanost Mariji.

Bila je že šesta ura preč. Sonce se je že močno nagnilo proti devinski obali, ko se je to prvo zborovanje Mar. družb po vojni zaključilo s pesmijo »Zmagala si...« Polne novega navdušenja so dekleta odhajale domov s pesmijo na ustih, z veseljem v srcu in bogatejše za lepo doživetje pri Mariji Devici na Repentabru. Gotovo, da bo tudi ta shod pomagal, da se utrdi kraljestvo Marijino po Marijinih družbah med nami.

Marijin kip za tržaški trg

V nekaterih tržaških krogih se je porodila misel, da bi v tem letu postavili na kakem mestnem trgu lep in velik Marijin kip, ki bi bil v trajen spomin na stoletnico proglasitve verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Ustanovili so odbor, ki je začel takoj pridno delovati.

Za kip in steber so določili prostor na trgu Garibaldi.

Vsem ta izbrani prostor ni bil po volji. Zato je list »Vita Nuova« razpisal referendum med svojimi čitatelji, da bi zvedel za mnenje ljudi. Mnogo čitateljev je to svoje mnenje povedalo. Na splošno so odklonili trg Garibaldi, predlagali pa Montuzzo ali pa trg Oberdan.

Odgovorni gospodje so vztrajali pri svojem prvotnem načrtu in tako bodo na trgu Garibaldi, (če ne bo kakih sprememb), v jeseni postavili na visok podstavek kip Marije Brezmadežne.

Sveti Pij X.

V soboto 29. maja bo na trgu pred cerkvijo sv. Petra v Rimu proglašen za svetnika blaženi papež Pij X. Slovesnosti se začnejo ob sedemnajsti uri in tričetrt. Prenašale jih bodo številne radijske in televizijske postaje. Drugi dan ob desetih bo v cerkvi sv. Petra slovesna sv. maša v čast novemu svetniku. Ob tej priliki se bodo zbrali v Rimu izredno številni romarji. Razdelili so že okrog 100.000 vstopnic za prostore v cerkvi in na trgu. Kot zanimivost navajajo, da je še danes živih 42 škofov, ki jih je imenoval blaženi Pij X. Zadnji papež je bil proglašen za svetnika leta 1712 in sicer sv. Pij V. Pri slovesnosti bosta prisotna tudi advokat Franc Belsani iz Neaplja in usmiljenka Marija Scorcia, ki sta čudežno ozdravela na priprošnjo novega svetnika.

PRI NEDELJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO V NEDELJO 30. MAJA OB 9.30 NA SPOREDU PREDAVANJE O BOŽJI POTI NA REPENTABRU, KI GA JE PRIPRAVIL Č. G. AVGUŠTIN ŽELE, ŽUPNIK NA REPENTABRU.

Darovi za Katoliški dom

$10: Rafael Srebrnič, Toronto.

$7: Družina Skoff & Zaksek, Toronto.

$5: Družina Kole — Oshawa —Rev. J. Kopač, Toronto.

$4: M. Beansville.

$2: M. B., Toronto; Jožef Petkovšek, Toronto.

$10: Egidij, Gobec, Missouri.

$5: M. R., Cleveland, Neimenovana, Illinois, Neimenovani, New Jersey, Francis Massia, Minnesota, Dr. Ložar, Cleveland.

$4: Marija Pogon, Penna.

$3: Mr. in Mrs. Jernej Papež, Cleveland.

$2: John Grabrian, Joliet, Neimenovan, Euclid, Dr. A. Perko, Cleveland, Mr. in Mrs. Joseph Ray, Indiana, John Sever, Cleveland, Mr. Joe Krajic, Indijana, Mrs. Louise Gruber, Ohio, Marie Vihtelic, Michigan, Rudolf Sadar, Cleveland.

$1: Osem mesečni bolnik, Cleveland, Rose Luzar, Cleveland, Mr. in Mrs. John Pianecki, Cleveland, Frank Krlj, Cleveland, Jos. Ponikvar, Cleveland.

Iz življenja Cerkve

MOLITVENI DAN OTROK

Preteklo nedeljo je bil svetovni molitveni dan otrok za mir. Po vsem svetu so molili otroci, da bi Bog na Marijino priprošnjo ohranil mir in da bi se utrdilo bratsko sožitje med narodi. Pobudo za molitveni dan je dal pariški nadškof kardinal Feltin; sv. oče je zamisel potrdil in tudi sestavil za to priliko posebno molitev.

POSVETITEV NEMČIJE MARIJI

Na 76. nemškem katoliškem dnevu v Fuldi bo koelnski kardinal Frings posvetil Nemčijo Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Kardinal Frings je predsednik konference nemških škofov. Leta 1942, ko je Pij XII. posvetil Mariji ves svet, je bilo v Nemčiji prepovedano kakorkoli posvetiti se Brezmadežni.

BOLNICE — KATOLIŠKA USTANOVA

Apostolski delegat v Združenih državah msgr. Cicognani je posvetil nov oltar v bolniški kapeli v Providence. Pri tej priliki je izjavil, da so bolnice krščanskega izvora. Prvo bolnico je ustanovila verjetno v Rimu plemenita gospa Fabiola v IV. stoletju. Njo so potem hitro posnemali drugi. Danes je v Združenih državah nad tisoč katoliških bolnic, v katerih deluje nad 70.000 bolniških sester.

VELIČASTEN MARIJANSKI TEDEN V PADOVI

V Padovi so nedavno praznovali marijanski teden. Zaključne procesije s kipom Brezmadežne se je udeležilo okrog 50.000 ljudi, a na trgu Prato della Valle se je zbralo 200.000 ljudi. Pred to ogromno množico je padovanski škof Bortignon zmolil posvetilno molitev.

ROŽNI VENEC PO ULICAH

Za pričetek maja je kardinal Lercaro napovedal javno molitev rožnega venca po bolonjskih ulicah. Kardinal sam v spremstvu duhovščine svoje škofije razlaga posamezne skrivnosti po ulicah.

ZVEZA KOLUMBOVIH VITEZOV

Zveza Kolumbovih vitezov je nastala v Ameriki leta 1881. Ob ustanovitvi je štela 6 članov. Sedaj šteje zveza 3300 organizacij z 900.000 člani. Razširjena je v Ameriki, Kanadi, Kubi, Mehiki, Portoriku in na Filipinih. Ker je zveza številčno tako močna, bogato podpira razne katoliške ustanove.

MOLITEV ZA PREGANJANE

V nedeljo 9. maja smo molili za tiste, ki so preganjani zaradi svojega verskega prepričanja. Dnevnik »L'Osservatore Romano« je za to priliko priobčil daljši članek, ki ga zaključuje takole:

»Za katoličane, ki so za železno zaveso, ima marijansko leto poseben pomen. Oni vedo, da stoji pod križem Mati božja, Kraljica mučencev, ki nikoli ne zapusti svojih posinovljencev. Vedno je pripravljena dati svojo nebeško tolažbo tistim, ki se zatekajo k njenemu materinskemu Srcu in prosijo z besedami preroka Davida: 'Gospod, moj Bog, k tebi se zatekam; reši me vseh, ki me preganjajo.' — Medtem ko si lažnivi sovražnik upa celo trditi, da ni verskega preganjanja, vabi Cerkev, ki čuti na sebi trpljenje svojih otrok, vse vernike k molitvi. Molijo naj, kakor je že sv. Avguštin zapisal, da bi neverniki postali verni in da bi verni vztrajali v veri.«

STOLETNICA SMRTI M. B.?

Pater Marion Habig je objavil v listu vitezov Krištofa Kolumba, ki se imenuje Kolumbija, zelo zanimiv članek. Po tem članku naj bi letošnji maj v marijanskem letu preteklo točno 1900 let, odkar je umrla Mati božja Marija. Po računih patra Habiga naj bi Marija umrla v starosti 74 let in sicer l. 54 po Kristusu. Postala je Kristusova mati, ko je bila stara 15 let. Ko je njen Sin umrl na križu, naj bi imela 48 let. Marija naj bi sodelovala pri porajajoči se Cerkvi še 26 let po Jezusovem vnebohodu.

8. DECEMBER DRŽAVNI PRAZNIK V AVSTRIJI

Skupina poslancev avstrijske katoliške stranke je sklenila, da bo predložila parlamentu zakonski osnutek, naj se 8. december, praznik Brezmadežne, proglasi za državni praznik.

MLADINSKI DAN NA PORTUGALSKEM

Katoliška delavska mladina na Portugalskem je proslavila z veliko slovesnostjo svoj mladinski dan. Pred številnim zborom mladine, ki je prispela v Lizbono iz vseh delov Portugalske, je govoril apostolski nuncij msgr. Fernando Cento. V svojem govoru je prikazal dela prvih apostolov, ki so bili revni ribiči, neuki in brez sredstev, pa so vendar preoblikovali poganski v krščanski svet. Dandanašnja mladina, je dejal nuncij, se mora izkazati, da je vreden dedič njihove apostolske vneme v tem, da ponesejo še enkrat Kristusa v svet, ki je znova postal poganski. Mladina mora ukiniti največjo sramoto našega stoletja: ločitev.

IRSKI DELAVCI ZA DOBRODELNOST

Od 8. do 15. maja so organizirali irski voditelji trgovskih in industrijskih podjetij tekmovanje za poklonitev enodnevne plače, ki bi šla v korist papeških dobrodelnih organizacij in v olajšanje trpljenja na svetu.

KARDINAL O CERKVI MOLKA

Tuluški nadškof kardinal Saliege je pisal o cerkvi molka: Časopisi o njej ne pišejo. Okrog trpeče Cerkve so ustvarili predel molka. V najbolj podrobnih potankostih opisujejo najbolj strašne zločine, ki so se dogodili v domovini. Toda o preganjanju vere molče. Tako ustvarjajo, ne da bi se zavedali, mnenje mnogih ljudi. Prelita kri, krivične aretacije, telesna in duševna mučenja, izpričani zločini, vse to pušča naš tisk indiferenten. Dejansko o tem niti ne piše. Toda preganjani katoličani, ki umirajo za svojo vero so navzlic temu junaki, so navzlic temu svetniki. Ti so tisti, ki bolj kot mi razširjajo Kristusovo kraljestvo, kajti oni ga izpričujejo s svojim življenjem in smrtjo.

NEVEDNOST NAJVEČJA NEVARNOST

Največja nevarnost današnje dobe ni toliko socializem in komunizem kot popolna nevednost in nepoznanje socialnega nauka Cerkve med delavsko maso. To je bila osrednja tema študijskega sestanka duhovščine iz škofije Linz in Solnograd. Sestanka se je udeležil tudi belgijski kanonik msgr. Cardijn, ki je v svojem govoru udeležencem poudaril stoletne zasluge Avstrije, ki je bila vedno predstraža v obrambi Cerkve krščanskega socialnega gibanja.

KATOLIŠKI TISK V NEMČIJI

Po številu izvodov svojih časopisov, revij in posebnih vestnikov zavzema katoliški tisk v Nemčiji drugo mesto. Računajo, da se danes katoliško časopisje tiska v nad 12 milijonih izvodov, od katerih je 7 milijonov katoliških publikacij, 4 milijone pa evangeljskih publikacij. Te številke so bile objavljene po nemškem zavodu za publiciteto, ki je priključen svobodni univerzi v Berlinu.

TELEVIZIJSKI PRENOS PREDAVANJ ŠKOFA FULTONA SHEENA

»Življenje je vredno življenja« je naslov vrste filozofskih predavanj rimskokatoliškega škofa Fultona Sheena, ki jih prenaša vsak teden 169 televizijskih postaj v Združenih državah. Nedavno so proslavili drugo obletnico teh predavanj.

BARVANE TELEVIZIJSKE ODDAJE

Na velikonočno nedeljo je 80 ameriških televizijskih oddajnih postaj oddajalo prvo katoliško uro v barvah. Na sporedu je bila debata dveh duhovnikov o Jezusovem božanstvu.

KONFERENCA FRANCOSKIH ŠKOFOV

Od 26. do 28. aprila so imeli francoski škofje v Parizu svojo konferenco. Udeležilo se je je 6 kardinalov, 17 nadškofov in 87 škofov. Razpravljali so predvsem o smernicah za dušnopastirsko delo na socialnem polju.

Statistična anketa na Goriškem

Centralni statistični institut je razpisal po vsej državi posebno anketo, s katero bo pregledal položaj delovne sile. Tako bodo tudi pri nas na Goriškem v prihodnjih dneh občinski uradniki obiskali posamezne družine, ki bodo izpolnile posebne obrazce. Vse to bo služilo le v statistične namene, zato je prebivalstvo naprošeno, da da točna pojasnila. Zajamčena je popolna tajnost.

Edvard Kardelj o „novi socialistični stvarnosti" v Jugoslaviji

V Ljubljani je pretekli teden zboroval III. kongres Zveze komunistov Slovenije, katerega se je udeležil tudi Edvard Kardelj, sedaj glavni ideolog v jugoslovanski partiji. Ta je imel avtoritativno predavanje o problemih, ki so jih predhodno obravnavali razni komunistični predavatelji. V prostem, skoro jeeljajočem nagovoru je dajal definitivne smernice za delo Zveze komunistov. Po uvodnih besedah samohvale glede uspehov, ki so jih dosegli v razvoju socializma kljub odporu kominformistične levice in buržuazne demokracije zapada, je Kardelj iznesel nekaj zanimivih ugotovitev o »novi socialistični stvarnosti« v Jugoslaviji, ki jih na kratko povzemamo v naslednjih točkah:

1. Za E. Kardelja pomeni polomija jugoslovanskega gospodarskega načrta in njegovega izvajanja v prvih povojnih letih »pravo zmago socializma,« tako zmago, da bi je bilo brez ameriških dolarjev že zdavnaj konec.

2. Organizirati in podpreti je treba »komune« po okrajih z namenom, da bodo občine, oziroma odbori trdno pod kontrolo zanesljivih partijcev, sicer je nevarnost, da pridejo številne občine v roke protisocialističnim elementom.

3. Ljudje kupujejo vse premalo knjig. V stari Jugoslaviji se je mnogo več knjig prodalo, tako priznava Kardelj. Izobraženci in kmetje so takrat bili premožnejši ter so lahko kupovali knjige, dočim danes delavski sloj, ki se mu najbolje godi, nima smisla za knjigo.

4. Prosvetno kulturna društva so pred vojno zajemala mnogo širše množice ljudstva kot danes.

5. Z ljudmi, ki verujejo, a so voljni sodelovati s partijo, je treba biti bolj strpni in širokogrudni. Zato Kardelj graja one partijce, ki so nestrpni do ljudi, ki verujejo v Boga. Se razume, da komunist ne veruje v Boga, toda tudi ljudje, ki imajo verske predsodke, so lahko pošteni in koristni za zgraditev socialističnega reda. Ti verski predsodki so nastali v teku stoletij in zato jih ne bomo mogli odpraviti s silo čez noč, ponavlja Edvard Kardelj, za Titom; toda z višjo kulturo in širšo izobrazbo bo vera zamrla. Pri tem pa Kardelj pozabi, da je malo prej priznal, da sedaj kultura nazaduje. Zato zaključuje minister Kardelj, moramo biti do klerikalizma neizprosni, do verujočih somišljenikov pa prizanesljivi.

HO-ČI-MINH AGENT KREMLJA

Slika, na kateri vidimo Hočiminha na skrajni levici (v krogu) kaže skupino azijskih in evropskih delegatov na IV. kongresu Kominterne (komunistične internacionale), ki se je vršil v novembru l. 1922 v Moskvi. Hočiminh je v tistem času živel več let v Moskvi in bil član prve skupine poslušalcev proslule »univerze za narode Vzhoda«. Ta »univerza« je bila šola za vohune in agente kominterne v Aziji, ustanovil jo je Lenin. Po končanem šolanju je Ho služil v času od 1925-27 v uradu kominterne za Daljnji Vzhod na Kitajskem in v času od 1928-1929 v Siamu. Leta 1930 je ustanovil indokitajsko komunistično partijo. Danes vodi Ho-Či-Minh komunistično vojno v Indokini zoper Francoze.

Korejsko vprašanje

Zadnjo soboto so v Ženevi zopet razpravljali o korejskem vprašanju. Južnokorejski zastopnik je predložil na tem zasedanju načrt o splošnih korejskih volitvah, ki bi morale privesti do združenja obeh Korej. Po tem načrtu bi se morale vršiti splošne volitve v teku šestih mesecev in sicer pod nadzorstvom Združenih narodov. Že en mesec pred volitvami bi morale kitajske čete zapustiti Severno Korejo, obenem pa bi se moral pričeti umik zavezniških čet, ki bi se pa umaknile popolnoma šele takrat, ko bi bila demokratična ureditev države popolnoma zagotovljena. Na tej seji so tudi komunisti predložili svoj predlog, ki se od južnokorejskega zelo razlikuje. Komunistični predlog zavrača nadzorstvo Združenih narodov ter predlaga neko nevtralno komisijo, ki bi pa morala samo pomagati pri vsekorejskih volitvah. Komunisti vztrajajo tudi na tem, da morajo sile ZN zapustiti Korejo še pred volitvami, ne omenjajo pa, kdaj bi se volitve vršile in kako naj bi nevtralna komisija delovala. Poleg tega zahtevajo Severni Korejci enake pravice v komisiji, ki bi določila volilni zakon. Ta zahteva je posebno nevarna, ker bi dala komunistom nekako pravico veta, ako ravno zastopajo le majhen del korejskega prebivalstva.

Zaradi nasprotujočih si stališč in ker je le malo verjetnosti, da bi se ena ali druga stranka vdala, je na splošno le malo upanja, da bi prišlo do združenja obeh Korej. Kljub temu so presenečenja še vedno mogoča.

IZ ARGENTINE

Slovenski dom v Buenos Airesu

Kot poroča revija »Slovenska beseda« so začeli Slovenci v Argentini obširno akcijo, da si ustanove lastno kulturno središče. Do sedaj je bilo središče argentinskih Slovencev v prostorih župnije na Victor Martinez 50. Sedaj pa morajo te prostore izprazniti. Zato so sklenili, da kupijo hišo v Buenos Airesu, ki naj postane »Slovenski dom« v Argentini, ki bo versko, prosvetno in kulturno središče vseh slovenskih izseljencev. Akcijo so začeli buenosaireški dušni pastirji Orehar, Hladnik, Škrulj in drugi. Hiša bi stala 280 tisoč pesov, to je okrog 6 milijonov lir. Z nabiranjem prispevkov po hišah so že začeli. — Kakor si mi v Gorici želimo imeti **svoj dom, tako** si ga žele tudi v Argentini. Lani so pomagali z nabirko nam v Gorici, letos bodo nabirali zase. Bog jim daj obilo sreče!

Slovenska beseda,

slovenska kulturna revija v Buenos Airesu, je letošnjo 3-4 številko posvetila v precejšnji meri naši Primorski. V reviji najdemo dva zajetna članka iz primorskega življenja: najprej Poldeta Kemperleta spomine »Ječa«, v katerem opisuje ta naš sedaj že pokojni časnikar svojo aretacijo leta 1928, ki ga je stala več kot šestmesečno bivanje v raznih ječah v Gorici in v Regina coeli v Rimu popolnoma po nedolžnem, ker se je končno izkazalo, da je bil sum zoper njega povsem neosnovan. Orožje, ki so ga našli v avtomobilu, s katerim se je slučajno peljal k Sv. Luciji, je pošiljala sama tedanja ital. vlada po podtalnih kanalih Pavelićevim ustašem v Jugoslaviji.

Ti Kemperletovi spomini so sedaj prvič objavljeni in so zanimiv odlomek iz tistih časov fašističnega preganjanja slovenskih ljudi.

Dalje je v isti številki še črtica Zore Piščančeve »Dom ob morju«, ki je izšla tudi v velikonočni številki »KG«.

Reviji »Slovenska beseda« smo hvaležni, da goji tudi v daljni Argentini spomin na primorsko zemljo, saj so tam doli številni naši rojaki.

Ali je ples tako zelo potreben?

V »Kat. glasu« sem čital, da bo v Trebčah zaključna slovesnost Marijinega tedna. Pa sem jo mahnil to nedeljo — 9. maja — v Trebče. Res, ni mi bilo žal. Posebno sem občudoval krasno procesijo z Marijinim kipom. Vaščani so se v zelo velikem številu udeležili svoje pobožnosti. Bilo je mnogo domače mladine, tudi moški so bili častno zastopani. Godba je lepo igrala Marijine pesmi, kar se tu zelo redko sliši. Ker je bilo vreme ugodno, bi pričakoval, da bo tudi mnogo mladega elementa iz sosednjih vasi. A na potu proti domu sem spoznal, da so bili po drugih vaseh zaposleni s pripravami na nočen ples. Zanimal me je seveda tudi ples. Ko sem se vračal domov, sem se ustavil v Bazovici. Tu je bil najprej pogreb, za katerim je stopala precejšnja množica. Takoj po pogrebu se je pričel ples. Radovedno sem se sukal okrog plesišča. Ker poznam mnogo Bazovcev in sem videl ondotno mladino nastopati tudi na odru, sem spoznal med plesalci in plesalkami marsikakega znanca. Vodstvo prireditve je bilo v rokah, kot se je zdelo, mladoletnih fantičev. Tudi navzoči plesoči dekliči še niso odrasli šolskim klopem. Okrog plesišča so se sukali vespisti in lambretisti, ki so dovažali in odvažali mladino iz sosesčine. Radoveden sem, ali ima mamica mirno spanje med tem, ko išče nedoleten otrok take nočne zabave. Mladini je seveda treba privoščiti veselja. Zabava pa ne sme zastrupljati mladih src in ubijati veselje za stanovsko delo, pa tudi ne za udejstvovanje na kulturnemu področju. Lahkomiselna mladina je prepričana, da ji večno plesarjenje nič ne škodi, vzgojitelji pa, ki opazujejo življenje mladih ljudi, morajo ugotoviti, da izgubi taka mladina vsak smisel za to, kar je plemenitega in lepega. Iskanje takih zabav ne vodi naroda k zdravju in sreči. Če pomislimo, da se te tedne vsepovsod obhajajo slovesnosti Marijinega leta, neprijetno dirne istočasno veseljačenje, ki se nič ne ozira na verski in moralni čut.

GOSPODARSTVO

Za zboljšanje živinoreje

V načrtu vladne politike za zboljšanje živinoreje v gorskih predelih je tudi ugodnost za nakup izbrane goveje živine. Država bo kmetom prispevala 35 odstotno podporo za nakup živine, obenem pa jim bo dala možnost, da se lahko poslužijo posojila v višini 50 odstotkov na nizke obresti s povračilom v treh letih.

Za delavce v Švici

Italijanski delavci, ki so delali v Švici in so plačevali vsaj deset let prispevke v švicarsko zavarovalnico, imajo na podlagi sporazuma med Italijo in Švico pravico do starostne podpore in to pod istimi pogoji kot švicarski delavci. Svoje prispevke lahko prenesejo tudi iz švicarskega na italijanski zavarovalni zavod, ki jim bo nato izplačal podporo.

Družinski davek

Na goriškem občinskem uradu je izpostavljen imenik družinskih davkoplačevalcev. Vsak, kdor dobi pismeno tozadevno sporočilo, ki bi ne odgovarjalo njegovi zmogljivosti, ima pravico vložiti pritožbo na kolkovanem papirju za 100 lir.

Srednješolski šport v Gorici

Letos je drugo leto, kar se Športni odsek slovenskih srednjih šol udeležuje srednješolskih lahkoatletskih tekem goriške province. Lansko leto je Športni odsek dosegel v skupni oceni osmo mesto med 10 zavodi, letos pa je zasedel sedmo mesto s 36 in pol točkami.

Dijaki so tekmovali dne 28. aprila oziroma 5. maja. Discipline, v katerih se je tekmovalo, so bile: tek na 80 m, tek na 80 m čez zapreke, tek na 1000 m, skok v višino, skok v daljavo, met krogle, met diska, štafeta 4×100 m. Prvih 12 klasificiranih v vsaki disciplini je imelo pravico tekmovati v zaključnem (finalnem) tekmovanju.

Slovenski dijaki tekmovalci so zasedli tale mesta: v teku na 80 m: 10 mesto Leban Aleš v času 10"$^{2}/_{10}$; v metu krogle: 4. mesto Lovrečič Danilo 12.04 m, 5. mesto Raccaro Jože 11.85 m; v skoku v daljavo: 3. mesto Bednarik Slavko 5.73 m; v skoku v višino: 10-11. mesto Del Bene Jože 1.55 m; v štafeti: 9. mesto v času 48"$^{7}/_{10}$ (Bednarik - Del Bene - Leban - Raccaro).

Uspeh je zelo dober, če se pomisli, da je tekmovalo samo 5 dijakov (toliko jih je prišlo v finale) in samo v 5 disciplinah; z malo več sreče (3 tekmovalci so zboleli in niso mogli tekmovati) bi gotovo zasedli 6. mesto, če ne celo petega, saj je bilo razlike samo za 3 in pol oziroma za 7 točk. Zlasti sta se dobro odrezala Bednarik v skoku v daljavo in Lovrečič v metu krogle.

Dne 8. maja pa so se prvič pomerile dijakinje; tekmovalo je 5 zavodov iz Gorice, in dijakinje slovenskih šol so si priborile četrto mesto s 45 točkami.

Dijakinje so tekmovale v tehle disciplinah: tek na 50 m, met krogle, met diska, skok v višino, štafeta 4×60 m. V vsaki disciplini je tekmovalo 10 dijakinj, po 2 iz vsakega zavoda. Slovenske dijakinje so zasedle sledeča mesta: v teku na 50m 7. mesto Cristiani v času 7"$^{9}/_{10}$, 9. mesto Marussi Elda; v skoku v višino 2. mesto Marussi Bruna 135 cm, 5. mesto Petroni 130 cm; v metu krogle 5. mesto Bonetta 7.92 m, 8 mesto Bonini 7.17 m; v metu diska 6. mesto Mikulus A. 21.99 m, 9. mesto Roje 16.90 m; v štafeti 3. mesto v času 34"$^{7}/_{10}$ (Petruša - Marusič - Kristanič - Mikulus).

Tudi uspeh dijakinj je zelo lep in daje upanje za prihodnje leto, saj so bile tekmovalke povečini mlade in iz nižjih razredov. Dobro mesto je dosegla zlasti Marušič Bruna v skoku v višino, ki je skočila enako kot prvoplasirana.

DROBNE NOVICE

Prebivalci Marshallskih otokov protestirajo

Svet OZN za zaupno upravo je prejel od prebivalcev Marshallskih otokov resolucijo, v kateri zahtevajo, naj se prenehajo poizkusi z vodikovo bombo na Pacifiku. V dokaz svoje upravičene zahteve navajajo žalostne posledice, ki so jih imeli zadnji poizkusi na Pacifiku. Ljudem so začeli izpadati lasje in zadobili so tudi številne opekline in popolnega ozdravljenja jim noben zdravnik ne more zagotoviti.

Slepci demonstrirajo

Skupina civilnih slepcev iz Firenc je pretekli teden demonstrirala po rimskih ulicah zaradi svojih skrajno slabih socialnih razmer. Vlada jim sedaj nudi le 4.000 lir mesečne plače, to je miloščina, ki jo brez dvoma vsak berač v večji meri poseduje. Po osnutku novega zakona naj bi se sedaj ta plača zvišala na 15.000 lir, kar pa tudi ne ustreza zahtevam življenja, še posebno ne za nesrečne slepce, ki so poleg tega še v vsem odvisni od drugih.

Vsi kupujte srečke za Katoliški dom v Gorici!

ALOJZIJ REMEC:

Andrej Košuta

POVEST

Vlak se je začel polagoma premikati, vozovi so bobneli čez tračnice, dva stroja sta bruhala paro in dim v zrak. Odmaknila se je postaja, hiše predmestja so brzele mimo, nagleje in nagleje so se vrstili brzojavni drogi, fantje so peli nekje v vozovih prvo pesem na poti v Galicijo.

*

Nad gališkim mestecem je sijala polna luna. Na štirioglatem dvorišču so bile zložene puške v piramide, ob njih telečnjaki, vse lepo v vrsti kakor ob vajah. Vse to je stalo v mesečini; v nizkem poslopju v temi pa so ležali na ilovnatih tleh ljudje in čakali, čakali.

»Nocoj pojdemo naprej...«

Izmučeni, zbiti od vaj, ki so jih imeli ves božji dan, so čakali možje na alarm, da vstanejo naravnost proti sovražniku. Doslej ga še niso videli. Le zjutraj, ko je stal bataljon razvrščen v čete na dvorišču, je zabrnelo visoko v zraku: nad mestecem je plul ruski letalec.

Čuden občutek je prevzel vso množico, ki je strmela v drobno točko nad sabo, ki jo je oko komaj doseglo v neskončni modrini neba.

— Tam gori je človek — sovražnik. Gleda nas, šteje vlake, ki brze brezštevilni po železnih tirih, opazuje kolone, ki korakajo po cestah, meri dolgost trenskih kolon, ki lezejo za četami, motri topništvo in išče njegove postojanke.

Na zelenem hribu ob mestecu je počil nenadoma strel iz topa — prvi, ki so ga ljudje čuli pred sovražnikom.

Vse se je zganilo.

Visoko v zraku se je razletel šrapnel, komaj ped daleč od letalca, kakor se je zdelo očesu.

Počil je drugič, tretjič, četrtič, bele meglice so se iz niča razletavale krog žive točke, ki je brnela v soncu.

»Naši ga bodo zbili na tla!« je šlo od ust do ust in neko veselo čustvo je zaplalo med vrstami. Obrazi so se razjasnili, vsi so pozabili, da so še hip prej kleli, da morajo sovražniku pred nosom mučiti svoje ude s telovadbo kakor v rekrutskih časih v vojašnici, da morajo salutirati, vaditi s puško in se ves božji dan biti z namišljenim sovražnikom, ko je pravi tam za ravnino in se bliža potuhnjeno in oprezno, da jih zgrabi, kadar bi najmanj pričakovali.

Zdaj je bilo vse pozabljeno, prvi boj v višavi v zlatem jutranjem soncu je vse zamamil. Vsakdo si je želel, da bi strel zadel letalo kakor lovčevo zrnje ptiča in bi se nenadoma zavrtelo in začelo padati z razbitimi perutnicami k tlom.

A njih želje se niso izpolnile. Letalec je zdajci v ostrem kotu izpremenil svojo smer, pustil za sabo meglo šrapnelov in odbrzel v ravni črti v nedogled.

Streli so umolknili, oči so se povesile, začula so se povelja in vrsta za vrsto je odkorakala; ostalo je le sončno prazno dvorišče in straža — star rezervist, ki je počasi stopal ob zidovju. V kotu sta dva mršava psa grebla iz kupa smeti kosti in jih glodala s škrtajočimi zobmi.

Tisto popoldne se je med četami nenadoma raznesla novica, da ponoči odkorakajo v boj.

In zdaj so čakali znamenja za odhod.

Ob oknu v kotu so ležali na tleh Koritnik, Urh, Krapež in Gruden.

»Bodimo si blizu, fantje!« je govoril Krapežev Tone. »Na maršu, podnevi in ponoči; v boju, ko bodo pokale puške in v metežu, ko se bomo z bajoneti klali z Rusi!«

»Ti si bedast človek!« je zehal Koritnik. »Kaj je posameznik v tej množici? Kaj so trije, štirje, kompanija, bataljon? Množica naredi vse — to je skrivnost vojskovanja.«

»Ni res,« mu je ugovarjal Tone. »Mož proti možu — to je zadnji konec. Če nimaš prijatelja ob sebi si izgubljen. Primeta te dva, trije, štirje in padeš... Skupaj bodimo, pravim jaz!«

»Da, skupaj bodimo! Ko bom padel, me zagrebite in pišite domov, da bodo vedeli žena in otroci, kaj je z menoj!« je vdano dejal Gruden.

»Nikar ne govori tako!« ga je tolažil Krapež. »Vsi jo bomo unesli, kar nas je z Golega brda doma!«

»Bomo videli...« je menil malomarno Koritnik, vstal in se naslonil k oknu, kjer so bile vse šipe razbite.

Nekje v bližini, morda v prvi ulici za zidom krog dvorišča, so pele gosli cigansko pesem in je udarjala tamburina.

»Daleč smo še od sovražnika. Muzika igra in ljudje se vesele!«

»Častniki so tam, babe, vino, karte...«

»Mi se pa valjamo po tleh in čakamo kakor obsojenci na zadnjo uro!«

»Andrejček je pravil, kako je... Višji se boje Rusa bolj nego mi. Zato noré, pijejo in igrajo na smrt...«

»Blagor mu, Andrejčku, vsaj nekaj vidi in sliši, ko lazi za svojim gospodom. Če bi njega ne bilo, bi mi ničesar ne vedeli. Tako nam je on povedal, da nocoj pojdemo in da je sovražnik samo za en dan marša od nas!«

Andrejček je ta čas v resnici izprevajal konja svojega gospoda pred nizko kavarno, kjer so častniki čakali na odhod, poslušali godbo in pili odhodnico.

Dolgčas je bilo Andrejčku in vesela muzika mu ni mogla razvedriti srca.

— Zajahal bi konja in pobegnil iz mesta v noč. Kar po cesti bi ga podil naravnost k Rusom. Ko bi jih zagledal, bi skočil na tla, pomahal z robcem in vojske bi bilo zame konec... —

Daleč, daleč za ravanjo je zamolklo grmelo.

— Nič bi ne bilo tako. Tam je že topništvo. Tam so patrulje, tam bi me ujeli in obesili na prvo drevo. Treba je iskati, gledati, oprezovati, potem se vse naredi, kakor pravi Koritnik, ki ni neumen človek... —

Z GORIŠKEGA

Koroški učiteljiščniki v Gorici

Vez med koroškimi in primorskimi Slovenci postaja vedno prisrčnejša in močnejša. Kakor lansko leto tako so nas tudi letos obiskali celovški učiteljiščniki. Razveselili so nas s svojo pesmijo, polno lepote njihove zemlje, polno tihe poezije, razveselili tudi z iskrenim humorjem in smehom. Marijin dom na Placuti se je zopet izkazal premajhnega za toliko občinstvo, kar priča, kako dragi so vedno pri nas naši koroški bratje.

Po prisrčni besedi predsednika SKPD, ki je posebno poudaril velik pomen medsebojnih stikov in medsebojnega dela, je navzočega gospoda ravnatelja celovškega učiteljišča g. dr. Seiwalda pozdravil v hemščini dr. M. Kraner. Pozdrav je veljal tudi dr. Justu, inšpektorju za dvojezične šole. Dijakinja goriškega učiteljišča pa je izročila zboru koroških učiteljiščnic šopek, kot znak naše medsebojne ljubezni in povezanosti. Potem je mehko zadonela po dvorani koroška pesem. Poslušali smo jo z velikim užitkom kakor vedno. Sledila je Mlakarjeva šaloigra »Nevesta iz Amerike«. Šaloigra je bila posrečeno izbrana in tudi izborno podana. Mlakar v tej igri slika preprosto služkinjo, ki se je v Ameriki poročila in prišla do velikega bogastva, pa bi si rada pridobila še plemiški naslov, na drugi strani pa obubožano poljsko plemkinjo, ponosno aristokratinjo, ki bi si rada pridobila prejšnje bogastvo! Zato pristane na ponudbo svoje nekdanje prijateljice iz Amerike, ki bi rada svojo hčerko Meri poročila z njenim sinom Zdenkom. Toda praktična mladina nehote razkrinka nakane ponosnih mater in ubogi Zdenko ostane brez neveste. Igra je bila podana brezhibno in je polna zdravega in pristnega humorja, kakor ga je mogel ustvariti v tej umetnosti neprekosljiv Janko Mlakar. Zlasti je bila posrečena baronica Cvilinowska, ki je tako izborno podala vlogo obubožane, a še vedno ponosne plemkinje. Nič manj ni ugajala namišljena nevesta iz Amerike, služkinja Marička, njen ženin Zdenko, kakor tudi vsi ostali igralci. Občinstvo se je nasmejalo do solz. Našo drago koroško mladino bomo ohranili v najlepšem spominu.

Vojna škoda

Pretekli teden je podtajnik zakladnega ministra v senatu izjavil, da je vlada že pripravljena začeti izplačevati vojno škodo, ki so jo oškodovanci prijavili pred 1. januarjem 1954. Ministrstvo bo razpolagalo z normalnim in neprestanim dotokom fondov za izplačilo vojne škode.

Delavci v Južno Afriko

Pokrajinski urad za delo v Gorici sprejema vpise delavcev, ki so pripravljeni iti na delo v zlate rudnike v Južno Afriko. Prvi pogoj za vpis je starost od 18 do 25 let. Delavci imajo pravico do brezplačne poti v Johanesburgh. Tu se bodo poldrugo leto vežbali in pripravljali za delo v zlatih rudnikih. Dobili bodo brezplačno hrano in stanovanje in mesečno plačo od 42 do 58 tisoč lir. Nato bodo morali sprejeti triletno pogodbo za delo s povprečno plačo 145.000 lir.

Nagrade zaslužnim delavcem

Na industrijskem uradu so v nedeljo zjutraj nagradili 18 zaslužnih goriških delavcev. Med njimi so tudi nekatere tvrdke, ki so se odlikovale v tem pogledu. Kot nagrado so dobili tudi brezplačno vožnjo v Rim in dvodnevno bivanje tam.

Krojni tečaj ERRE. VI.

Naznanjamo vam, da se bo vršil spet krojni tečaj v prostorih šolskega poslopja v ul. Croce št. 3. Gospe in gospodične, ki se nameravajo vpisati, naj se zglasijo istotam v dnevih 31. maja in 1. junija ob 7h zvečer, kjer dobe tudi vse podrobne podatke.

Jazbine

V nedeljo 30. t. m. bomo obhajali sedmo obletnico zavetnice naše fare Marije Pomagaj.

Vsako leto se posebno ta dan zbuja v nas hrepenenje in klic k Bogu po dostojni hiši božji, a na žalost se moramo zadovoljiti še nadalje s tem preskromnim prostorčkom.

Že kmalu po razmejitvi se je izbral prostor za cerkvico, na lepem vzvišenem kraju, od koder bi se videlo vse naokrog, da bi Marija razgrnila plašč milosti tudi na brate onkraj železne ograje.

Ta prostor smo deloma počistili, želeli bi, da bi bil čimprej arhitektno odmerjen, da bi zgrabili za krampe in se lotili dela.

Torej kot smo rekli, v nedeljo bomo imeli prvo sv. mašo ob 8. uri, drugo slovesno ob 10. uri. Po sv. maši pa procesijo. Pridite, ne bom vam žal.

Zaključena razprava o družbi „Lombardo-Veneta“

Dne 15. maja se je na tržaškem sodišču zaključila razprava proti ravnatelju družbe »Lombardo-Veneta«, Carmelu Sgroiu, krivemu sleparskega bankrota na škodo Tržačanov, ki so mu zaupali svoje težko prislužene prihranke za zidavo hiš. Sodišče je Sgroia priznalo za krivega in ga obsodilo na 8 let in pol zapora in na plačilo 60.000 lir globe na poravnavo sodnih stroškov in na dosmrtno prepoved izvrševanja javnih služb. Na podlagi zadnje amnestije je sodišče Sgroiu oprostilo 3 leta kazni in denarno globo. Poldrugo leto je Sgroi že prebil v zaporu, tako da se njegova kazen omeji le na 3 leta zapora. Občinstvo, sestavljeno večina iz ogoljufanih oseb, je to razsodbo sprejelo z mrmranjem in ker se je policija bala, da bo prišlo do nevšečnosti, je iz sodne dvorane odstranila vse ljudi, potem šele so Sgroia odpeljali v zapore.

Nabrežina

Pevsko društvo »August Tance« v Nabrežini priredi na binkoštno nedeljo dne 6. junija 1954 ob 16. uri proslavo v spomin učitelja in pevovodje »Augusta Tancetaa« v kinodvorani. v Nabrežini.

Nastopi mešani pevski zbor »A. Tance« z umetnimi in narodnimi pesmimi pod vodstvom g. Franja Fabrisa. Sodeluje tudi nabrežinska godba pod vodstvom g. Josipa Devetaka. Na sporedu so tudi recitacije, baleti ter solospevi s spremljevanjem klavirja.

Medjavas

Lep nedeljski popoldan — 23. maja je privabil v našo vasico lepo število obiskovalcev, ki so skoraj zasedli veliko in prijazno dvorišče pri Kolonovih, kjer je mlada skupina vaških igralcev — začetnikov izvajala Finžgarjevo žaloigro »Razvalina življenja« v treh dejanjih.

Ker so igralci prvič v taki zasedbi nastopili pred občinstvom, ni naš namen spuščati se v ocenitev posameznih igralcev. Takoj pa moramo omeniti, da je njihov mladi režiser vloge nad vse srečno razdelil in obenem nelahko igro dobro naučil. Prvo dejanje je potekalo vseskozi zelo dobro — konec igre pa je istotako dokazal, da so se posamezni igralci prav zares vživeli v svoje vloge; saj jih je občinstvo s ploskanjem navdušeno nagradilo. Mladim igralcem in njihovemu učitelju čestitamo k lepo uspeli prireditvi in jih v bodoče želimo še videti na odrskih deskah s podobnimi poučnimi igrami. Take igre so zelo hvaležne in poučne obenem, saj prikazujejo kos domačega, kmečkega življenja in kot take so tudi umljive preprostemu človeku. Tako približno je povedal napovedovalec, ko je občinstvu primerno predstavil igro in igralce.

Mi pa pristavljamo: Mladim igralcem smo zelo hvaležni za teh par uric nedeljskega popoldneva; in še to: veseli nas, da se je tudi naša vaška mladina vendar enkrat oprijela kulturnega udejstvovanja, ki je nam vsem v korist in razvedrilo.

Le tako naprej!

Gledalec

Otroški vrtec na Proseku-Kontovelu

Naj dodamo samo par besed k tistemu, kar je prejšnja številka pisala o otroškem vrtcu na Proseku. Dolga leta smo čakali, da nam otvorijo vrtec, potrebno je bilo veliko intervencij, prošenj, prizadevanja in popisovanja, da smo dobili, kar naši malčki tako krvavo potrebujejo. Vse pa se zdi, da po naših vaseh ne morejo mirno živeti naši ljudje sami zase brez primešancev. V slovenskem vrtcu je vpisanih 63 otrok: imajo na razpolago dve učilnici, dve učiteljici. Vse, treba je priznati, naredi vtis, da je vsaka stvar na svojem mestu, vse v redu, velika snaga in skrb za otroke. Naši malčki se gotovo dobro počutijo in se bodo veliko dobrega naučili. V isti stavbi pa je tudi italijanski vrtec z eno učilnico. Ker ima premalo otrok, morajo okoli dvajset otrok prevažati iz Križa, s prosečke postaje, z eno besedo z vseh strani, samo da ne bi izgledalo, da v naših dveh vaseh ni Italijanov. Mi želimo, da bi vsi otroci od 3. do 6. leta hodili v vrtec, toda čudno se nam zdi to uvažanje otrok od drugod v novi vrtec. Ali ne bi bilo bolje, da bi iz Križa ostali v Križu, bliže svojim materam? Beseda demokracija naj pomeni demokracijo ne pa raznarodovanje našega življa: mi kristjani ne sovražimo nikogar, (saj smo kristjani). Toda vprašamo in ne podtikamo: Ali bi odprli za Slovence otroški vrtec, ko bi si Italijani ne mogli pomagati z uvoženimi otroki? Ali bi nam odprli vrtec, če bi imeli samo 12 vpisanih otrok, kakor jih imajo oni iz Proseka-Kontovela? Preprosti ljudje sami razumejo kako je s to stvarjo, ko gledajo začudeno to prevažanje po korijeri ezulskih otrok.

Poravnajte takoj zaostalo naročnino!

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ZANIMIVOSTI

Prenagla vožnja

Naglica je prava skušnjava za vozače motorjev in avtomobilov. Pretirana naglica pa povzroča številne nesreče in veliko gmotno škodo. Preteklo leto je bilo v Združenih državah 38.000 mrtvih pri prometnih nesrečah in poldrugi milijon ranjenih. V Franciji je bilo 6.300 mrtvih in okrog 100.000 ranjenih. V Italiji se pripeti vsakih šest minut prometna nesreča.

Svetovna zdravstvena organizacija išče vzroke tem številnim nesrečam. Prišli so do spoznanja, da se največ nesreč pripeti, ker vozači prenaglo vozijo (44 odstotkov) in ker ne upoštevajo cestnih predpisov (37 odstotkov). Da se bo število nesreč zmanjšalo, je potrebna samo večja vestnost vozačev, da bodo znali zmerno hitro voziti in upoštevati cestne predpise.

Darovi za sklad L. Kemperla

Lukežič Antonija 1000 lir.

ZA SIROTIŠČE SV. DRUŽINE

Namesto venca na grob g. Ivana Dolharja daruje Ida Dolhar 1000; N. N. 1000 lir.

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Namesto venca na grob g. Ivana Dolharja daruje Ida Dolhar 1000 lir.

Vsem Bog povrni!

Zobozdravnik
Dr. STANISLAV PAVLICA
v via Rittmeyer štev. 13
sprejema od 9 - 13 in 17 - 19
Telef. št. 31813 TRST Telef. št. 31813

DARILNE POŠILJKE

naročajte samo pri stari, svetovnoznani, v tej stroki specializirani tvrdki vašega zaupanja

CITRUS
IMPORT & EXPORT
Lastnik: Aleksander Goljevšček
TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 2-44-67 - Poštni predal 522
kjer boste najsolidneje postreženi.

Poleg živil pošiljamo tekstilno blago, namizni pribor, porcelan, radijske aparate, bicikle, motocikle, motoscootere, harmonike in druga glasbila, pisalne in računske stroje, električne sesalce za prah, električne hladilnike (frižidere), gospodarske stroje in sploh vse za gospodarstvo in gospodinjstvo.

S TRŽAŠKEGA

V tržaških ladjedelnicah popravljajo električne vlake

Da bi vsaj nekoliko omilili težko krizo tržiških ladjedelnic, so državne železnice sklenile z njo vrsto pogodb za popravilo električnih vlakov. Tako so te dni v tržiških ladjedelnicah dokončali z uspehom prvo popravilo velikega električnega vlaka.

Žene CP demonstrirajo

Ker pripadniki civilne policije ne morejo sami protestirati, so poslali svoje žene, da so to opravile v njihovem imenu. V sredo popoldne so se podale pred zavezniško vojaško upravo, kjer so hotele poslati delegacijo k odgovornemu predstavniku oblasti, a jim je bilo to zabranjeno, ker so našle vrata zaklenjena. To jih je še bolj razburilo. Končno jih je pred sodnijsko palačo sprejel policijski častnik, ki jih je potolažil z obljubami, da so pogajanja za zboljšanje CP že v teku. Plača pripadnikov CP ne odgovarja sedanjim zahtevam življenja, poleg tega pa nimajo pravice do nikakih socialnih zavarovalnin, ali oskrbe. Glavni povod demonstracije pa je bila do sedaj še neizpolnjena obljuba 13. plače, do katere imajo kakor vsi ostali delavci in uradniki pravico tudi civilni policisti.

OBVESTILO

TVRDKA G. KERŽE
TRST, Piazza San Giovanni št. 1 - Telefon 35-019

ki obstoja in deluje nepretrgoma že 88 let v solidnem in neumornem delu, je na željo svojih cenjenih odjemalcev

USTANOVILA
oddelek za izvoz darilnih paketov z raznovrstnim blagom

za Jugoslavijo in ostale države, ki že deluje v polnem obsegu.

Vsi, ki niste bili do danes obveščeni o našem novem poslovanju in želite svojim sorodnikom in prijateljem pokloniti kakršnokoli darilo, kakor: živila, tekstilno blago, radiosprejemnike, glasbila, pisalne, šivalne ali pralne stroje, električne sesalce za prah, električne hladilnike - Frigideires, štedilnike na drva, plin ali elektriko, nerjaveč namizni pribor, porcelan, bicikle, motoscooters itd, itd., Vas vljudno vabimo, da se zglasite osebno ali pismeno pri nas na zgornjen naslovu.

Postreženi boste točno, po konkurenčnih cenah in s kvalitetnim blagom!

Konec ulice so zapeketala kopita, izza vogala se je vila za njimi počasi vrsta voz.

»Halo, infanterist, kje je štacijska komanda?« je vprašal mož na konju.

»Prva ulica na levo roko!« je odgovoril Andrejček.

Mimo je privozil oddelek sanitetnih voz na visokih škripajočih kolesih, v njih so sedele mračne postave, neme, brezgibne. Zadaj nekje je nekdo klel nad konji.

»Kaj vozite?« je vprašal Andrejček.

»Ranjence...«

Andrejček je prisluhnil. Še je igrala godba za zastrtimi okni v kavarni, a vendar je čul, da v zadnjih vozovih ljudje ječe, nekdo je vpil in klel in molil v bolečinah z nečloveškim glasom. V drugem vozu se je čulo grgranje človeka v zadnjem smrtnem boju.

»Kje so Rusi?« je vprašal Andrejček voznika pri zadnjem vozu.

»Jutri jih boš videl,« je odgovoril nevoljen glas.

Kolona je izginila za vogalom, šum in ropot koles, stok ranjencev, molitev in kletev — vse je utihnilo v noč in mesec je pokojno svetil na široko prašno cesto.

Godba v kavarni je vnovič zaigrala z divjo strastjo, loki so rezali po strunah, v besni vrtinec vriskajočih melodij se je vrgel ženski glas s prodirajočimi vriski: »Haj, haj, haj...«

In pesem, ki je Andrejček ni razumel, je razvnela vse, ki so bili v kavarni, da so začeli za ženskim glasom: »Haj, haj, haj...«

Andrejček je stopil k oknu in med zagrinjali pogledal proti kavarni. Konj mu je položil glavo na rame in tako sta človek in žival zastrmela v tisto življenje, ki je vriskalo tako divje in strastno v noč, ki je rahlo vztrepetalo od daljnega groma.

Andrejček je gledal naravnost na mesto, kjer je bil njegov gospod. Sedel je ob mizici na daleč nazaj pomaknjenem stolu, na kolenu je držal dekle v kratkem, rdečem krilu, jo objemal z levico okrog pasu, z desnico pa dvigal čašo v taktu pesmi in vriskov.

Andrejček se je odmaknil od okna in tapljal konja po vratu.

Zdaj je spoznal, kaj je bilo med gospodom in njegovo gospo.

»Ali je strah pred smrtjo tako velik, da ti ljudje tako nore, ali pa jim v krvi...« je mrmral sam s seboj.

Nenadoma je v kavarni nastalo vpitje in trušč, stoli so se prevračali, vrata so se sunkoma odprla in Andrejčkov gospod je stopil na cesto.

»Baba je špijonka!... Košuta, po patruljo!« je zavpil nad Andrejčkom.

Vrata so bila polna častnikov.

»Lindner, ti si vrag!« so mu klicali od vseh strani. Nekdo je trgal črnemu človeku gosli iz rok, visok poročnik je tiščal deklé, ki je prej sedelo stotniku na kolenih, za obe roki k stolici. Deklé je brezupno stresalo glavo s črnimi kodri in jokalo v vročični blaznosti.

Andrejček ni vedel, kaj bi.

»Po patruljo, tepec!« je vpil Lindner.

Andrejčku se je zbrala slina v ustih, da bi pljunil, a je samo zaničljivo dejal: »Saj ste jo imeli pravkar na kolenih!«

Ta hip je stotnik potegnil samokres.

»Vojska je, razumeš, ti pes? Takoj boš imel kroglo v glavi!«

Visok, pšeničnolas nadporočnik je tisti hip zgrabil stotnika za roko in jo z nečloveško močjo potegnil k tlom. Z mirnim glasom je velel Andrejčku, naj stori, kakor mu gospod ukazuje.

Andrejček je vrgel vajeti preko sedla in odšel.

Čul je še za sabo, da vpije njegov gospod: »Babo sem, da ji izpihnem s svincem njene vražje oči! Slugo dam obesiti jutri na drevo, jaz, baron Lindner!«

Strel je nenadoma počil in šipe so se sesule na tla...

Andrej Košuta je hitel in ni šel nikamor drugam kakor naravnost k svojim tovarišem z Golega brda h kompaniji, ki je bdela in čakala trudna povelja za odhod.

»Kaj ti je, Andrejček, da si tako zamišljen?« so ga vpraševali, ko je stopil k njim.

»Nič... Jutri se vidimo z Rusi. Vrag bo vzel vse skupaj...«

Potem se je zmislil, da ima za vratom dve svetinjici, in je potipal, ali ju ni izgubil. Sedel je na tla in tovariši niso mogli doumeti, zakaj vprašuje, kje je njegova puška in patrone.

Le Koritniku je zašepetal: »Če koga v tej vojski ubijem, bo to on...«

»Kdo?« je vprašal Koritnik.

»On... Žival... Volk, zverina... Stotnik!«

Koritniku so se zasvetile oči, stisnil je Andrejčka za roko, da ga je zabolela, in mu pošepetal: »Premočan si, fant, in preslab, da bi to storil... Molči, take besede so vrv za vrat...«

Nenadoma je vse oživelo in se zgnetlo iz zaduhlega prostora na dvorišče, piramide pušk so se v hipu razklenile.

Odhod.

Brez roga in brez bobna je odhajala vrsta za vrsto ven na cesto, ki je peljala v nepregledno ravan za mestecem. Nekje daleč je grmelo — tam je bil boj.

Andrejček je stopal s svojo vrsto brez vsake misli. Hodil je in hodil, morda uro, morda dve, dan se je začel svitati, nad nizkim drevjem ob obzorju so letele vrane. Tedaj je privihral mimo stotnik Lindner in spoznal svoje ljudi.

»Košuta!« je viknil.

»Tukaj!«

»Jutri k raportu!«

V Andrejčku je vse zavriskalo: »Jutri, jutri! Ko gremo tja, kjer se opravi pot iz življenja v večnost brez raportov, ko gremo ljudje proti ljudem, ko imam pripravljeno za človeka samo eno kroglo, a bom z vsemi drugimi streljal samo v zrak — in naj mislim na raport. Glavo bom stisnil v travo in bom gluh za vse. Morda pa pojdem in zamahnem z robcem...«

(Se nadaljuje)